

»VIRTUAL ARCH« Važan projekt na velikom sukošanskom nalazištu

Na lokaciji Barbir podvodna istraživanja rimske luke

Zbog velikih, katastrofalnih poplava početkom rujna protekle godine statika postojećih antičkih zidova više nije sigurna, potrebno je podizanje potpornog zida, od dna prema prometnici i šetnici. Zbog zaštite vrijednog kulturnog bogatstva i zaštite ljudskih života razgovarao sam i s načelnikom Martincem, ističe Pešić

Napisao i snimio:
Velimir BRKIĆ

SUKOŠAN » Na lokaciji Barbir u Sukošanu u tijeku su podvodna istraživanja rimske luke od 1. do 4. stoljeća poslije Krista. Ukupni nalazi upućuju da se prostor antičke luke u Sukošanu koristio duži vremenski period, od 1. stoljeća, odnosno od trenutka kada rimska civilizacija svoje granice širi na naše krajeve, pa sve do 4., a možda čak i početka 5. stoljeća.

U projektu deset partnera

– Veliko je i važno ovo sukošansko nalazište. Pokazuje ono da je života ovdje bilo i u rimsko doba, i to u onim najslavnijim godinama, kazao je Mladen Pešić, voditelj istraživanja na Barbiru iz Međunarodnog centra za podvodnu arheologiju (MCPA) u Zadru.

Nakon gotovo pola stoljeća od posljednjih podvodnih istraživanja antičkog pristaništa projekt istraživanja iznimno vrijednog arheološkog nalazišta na Barbiru se izvodi u sklopu međunarodnog projekta »Virtual Arch«.

– U projektu »Virtual Arch« sudjeluje deset partnera iz Njemačke, Italije, Austrije, Poljske, Češke, Slovenije, Slovačke i Hrvatske. Hrvatski partner je Grad Zadar uz pridružene partnere: Hrvatski restauratorski zavod i ZADRA NOVA, nabraja Pešić.

Projekt traje 36 mjeseci, od 1. srpnja 2017. do 30. lipnja 2020., a ukupni budžet za Grad Zadar iznosi 145.303,75 eura, oko 1,1 milijuna kuna.

– Ovdje nije bilo samo pristanište i rimska vila već sve upućuje da zbog veličine lokaliteta proširenog u cijeloj dužinu duboko na kopnu, da je tu vjerojatno bilo i rimsko skladište, mišljenja je Pešić.

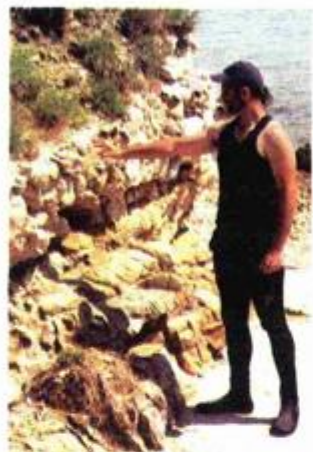
S obzirom na krađu antičkih predmeta iz mora, vremenske nepogode, nikad dovoljno osiguravanje značajnog lokaliteta od devastiranja, naročito pri gradnji obližnjih kuća čiji su temelji na rimskim temeljima na kojim se više i ne mogu izvršiti arheološka istraživanja, lokalitet je i dobro očuvan.

– Zbog velikih, katastrofalnih poplava početkom rujna protekle godine statika postojećih antičkih zidova više nije sigurna, potrebno je podizanje potpornog zida, od dna prema prometnici i šetnici. Zbog zaštite vrijednog kulturnog bogatstva i zaštite ljudskih života razgovarao sam i s Antom Martincem, načelnikom, ističe Pešić.

Iako projekt tiskanja velike monografije o Sukošanu provodi Sveučilište u Zadru za vjerovati je da će ovo studiozno, dosad najsveobuhvatnije podvodno istraživanje značajnog hrvatskog arheološkog nalazišta pronaći svoje mjesto u monografiji.

Glavna pristanišna struktura

– Cjelokupno područje uvale Barbir skenirano je Side scan sonarom, u tijeku je i fotogrametrija zbog izrade

Roko Surić slikao je svaki segment vidljivog antičkog zida

3D modela arheološkog nalazišta, a u budućnosti i 3D rekonstrukcija lokaliteta, navodi Pešić.

Fotogrametriju, fotografiranje, predvode David Badovinac iz slovenske ZaPA-e i Roko Surić, Privlačanac iz Međunarodnog centra za podvodnu arheologiju. Vrijednost Davidove i Rokove opreme je oko 100.000 kuna.

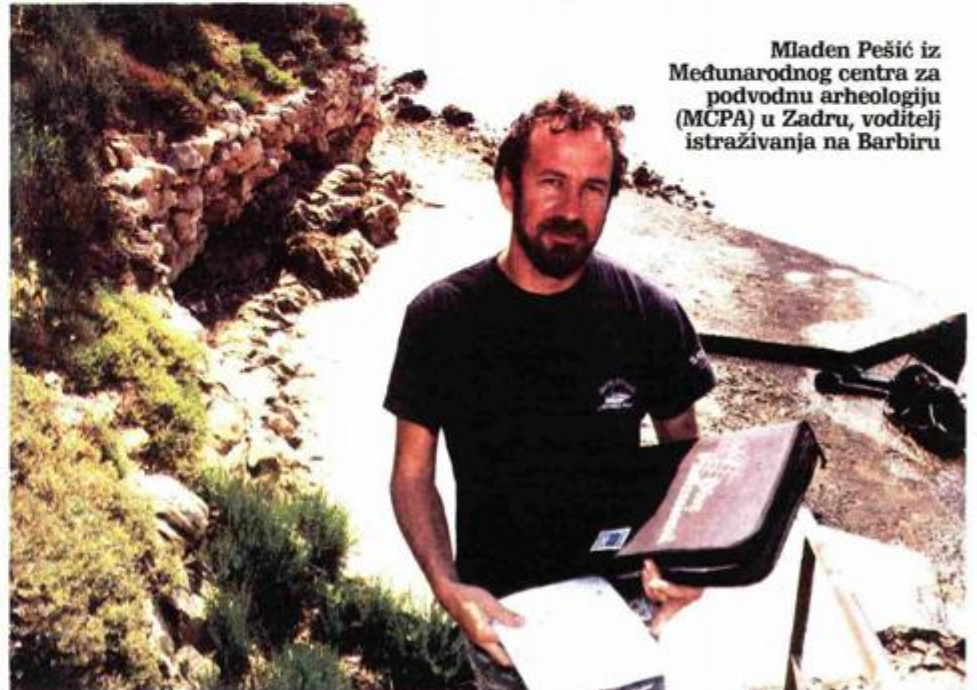
– Na lokalitetu Barbir u Sukošanu već su od prije poznati ostaci antičkih gradnji u podmorju, a strukture su opisane 1973. od strane Borisa Ilakovca, hrvatskog arheologa koji je u Zadru djelovao od 1955., sve do smrti, do 2008. Na osnovu tih podataka je i izrađena prvotna zaštita lokaliteta, naglasio je Pešić.

Istraživao je i Zdenko Brusić, 2014. godine preminuli hrvatski arheolog i jedan od začetnika hrvatske hidroarheologije sa Sveučilišta u Zadru.

– Glavna pristanišna struktura nalazi se na istočnom dijelu nalazišta i okvirnih je dimenzija 100x50 metara. Kombiniranom gradnjom dvaju molova, antički su graditelji dobili siguran prostor s prolazom između njih kroz koji su brodovi ulazili, otkrio je Pešić.

Otkriven je keramički arheološki materijal, primjerice obod tanjura sjevernoafričke provenijencije, sjevernoafričke amfore koja se proizvodila na obalama današnjeg Tunisa u periodu od polovice 3. do početka 4. stoljeća, i amfora tipa Late Roman II.

– Uljanica nosi pečat FORTIS. Proizvodile se na prostoru sjeverne Italije, a njihova datacija se može smjestiti u period kraja 1. do oko sredine 2. stoljeća. Kuhinjsko posuđe može se smjestiti u kraj 1. i u 2. stoljeće, zaključuje Pešić.

Mladen Pešić iz Međunarodnog centra za podvodnu arheologiju (MCPA) u Zadru, voditelj istraživanja na Barbiru

Dio antičkog pristaništa omeđen plovkama